

ABONAMENTUL:

Pe un an . . . 80— Cor.
Pe jumătate an . . . 40—
Pe 3 luni . . . 20—
Pe o lună . . . 7—

Pentru România și străinătate:

Pe un an . . . 100 franci

Telefon

pentru oraș și interurban
Nr. 750.

ROMÂNUL

REDACȚIA
și ADMINISTRAȚIA
Strada Zrinyi Nr. 1 a.

INSERȚIUNILE

se primesc la administrația.
Mulțumite publice și se
deschis costă șirul 1 Cor.
Manuscrisurile nu se re-
napolază.

Lăsați copiii să vină la mine!...

(A. C.) Refacerea națională trebuie să pornească de jos. Acolo, în inima neamului, trebuie să se coboare lumina, ca înălțându-și razele să împrăștie căldură, suflu nou, în corp.

Mulți vor trebui să fie ca mâne cei ce răspândesc lumină, căci sunt „atât de mulți” și atât de părăsiți „copiii mei”... Și prea puțini sunt azi luminătorii.

Problema aceasta a preocupat și preocupă pe întâiul nostru șef la resortul instrucției și al cultelor, dl Vasile Goldiș, ca pe unul care cunoaște întreg trecutul școlii noastre și care însuși a trăit în lipsurile ei, — lipsuri în urma împrejurărilor amarnic de mașter.

Între întâiele ordine ce-a dat e și circulara recentă către direcțiile școlilor noastre normale, care permite elevelor române să se înscrie, fie ca privatiste, fie ca ordinare în oricare din școlile normale (preparandii) românești de băieți, — îndrumând totodată direcțiile să îndemne prin apeluri la îmbrășșarea carierei didactice.

Abia dacă mai e nevoie însă de apeluri separate. Ordinul a fost smuls din suflete și din necesitatea vremilor, — două lucruri care dau măsura actualității oricărei orânduie.

Lipsa mare de puteri didactice s'a simțit și constatată și în trecut, înainte de războiu, — neasemănat mai mare este prin urmare azi, în fața organizării învățământului public românesc.

Pricinile au fost multe, mai ales însă două: cea de ordin politic și cea de ordin material. O statistică a ultimelor două decenii ni-ar putea dovedi pas de pas scăderea bruscă a contingentelor școlilor noastre normale. Se fiecăre să între de bunăvoie în cea mai temerară robie politică, într'o viață de adevărată tânjire. S'au deschis însă, în sfârșit porțile — și aerul liber, dătător de viață, a desmorțit avânturile. Situația morală și materială ce se vor garanta îndrumătorilor culturii românești, nu vor mai fi piedeci.

Și în îndrumarea culturii românești vor să-și ia partea și învățătoarele române. Greutățile momentane vor fi mai ușoare.

Elevetele noastre au arătat în anii din urmă o tendință tot mai pronunțată spre cariere libere. În vreme ce elevii români de școala normală prezintau o stagnare, în număr și pregătire, având absolvenții de 4 clase secundare o tendință mai mult spre studii superioare sau cariere mai practice, — elevetele române prezintau un avânt în aplicarea spre cariera de învățătoare, potrivită menirii lor, dând totodată dovadă și de rezultate mai bune în studii.

Ordinul din chestie e merit în urmare nu numai să umple o lacună, ci să îplinească și o trebuință de ordin economic-social al sexului femeiesc. O problemă de mult actuală, care azi a primit o sancționare și o rezolvire norocoasă, înlănțuită fiind de munca românească ce va trebui depusă întru întărirea și ridicarea noului regat.

În ce privește în special școala normală românească de băieți din Arad, ea a constatat cu ani de zile înainte necesitatea unei co-educării, în lipsă de școală specială de fete. Sprijinită și susținută fiind ideea și de autoritatea bisericească-școlară, s'a și făcut o încercare. Dar guvernul statului unguresc, în același timp când acest sistem se practica în școlile normale de stat, a luat față de această năzuință poziție ostilă, condus de anumite tendințe prea străvezi.

Noi întâmpinăm deci cu deplină satisfacție ordinul salutar al șefului nostru de instrucție, cu atât mai vărtos, că dela punerea în practică a acestui ordin așteptăm — nu numai ușurarea unei greutăți momentane și o muncă rodnică în viitor — ci și imblânzirea moravurilor sălbătăcite sub durata războiului.

Ieri s'au și prezentat la direcțiunea școlii noastre normale din Arad paisprezece eleve, cerându-și dreptul de a cerceta prelegerile ca eleve ordinare.

...Părăsiți au fost copiii noștri și chinuit sufletul lor plâpând, pentru răutatea altora.

Și acum... mimi calde, înțelegătoare îmbie scut și balsam răcoritor celor ce însătoșau de dreptate: **Lăsați copiii să vină la mine!...**

Evenimentele zilei.

Chemare sub drapel.

Budapesta. — (Telegrama corespondentului nostru). Dela Sibiu se anunță că pe întreg teritoriul ocupat au fost chemați sub drapel toți Români născuți în anii 1896, 1897 și 1898. Ordinul e semnat de președintele Consiliului Dirigent, dr I. Maniu.

Locurile de prezentare sunt: Sibiu, Brașov, Târgul-Murășului, Bistrița, Cluj, A-Iulia, Orăștie și Dej.

Termenul de prezentare pentru cei născuți în 1896 a fost stabilit în 17 Februarie, pentru cei născuți în 1897, 3 Martie, iar pentru cei născuți în 1898, 8 Martie st. n.

Au fost chemați prin acest ordin și ofițerii de rezervă și de gloate din numiții ani, precum și toți acei ofițeri fără considerație la anul de naștere, cari au înaintat rugare de inactivare în serviciul jandarmeriei până la 3 Februarie.

Toți cei chemați au să plece din ubicațiunea lor în decurs de 48 ore dela publicarea acestui ordin, provăzuți fiind cu un atestat, în care se arată timpul, când au pornit din ubicațiunea lor.

N'au să se prezinte lucrătorii dela minele de cărbuni, sare și fier precum și funcționarii și toți cei aplicați definitiv la căile ferate, poșta, telegraf și administrație românească. Șefii res-

pectivelor birouri au să prezinte în răstimp de 8 zile o listă a tuturor persoanelor aplicate, arătându-se nominal persoanele indispensabile.

Studentii de teologie au să prezinte actul, care dovedește această calitate a lor.

Dispensați dela serviciul militar pot fi toți susținătorii de orfanii, văduve și părinți, cari au împlinit etatea de 70 ani, precum și din alte cauze motivate.

Primarii sunt provocați să grijască ca toți cei chemați sub drapel să se prezinte în îmbrăcăminte bună.

Acei cari nu vor răspunde acestui ordin se vor pedepsi după legile statariale, cari intră în vigoare.

Ordinul termină cu un apel către toți Români, spunându-se că e o datorie față de marea a tuturor cari poartă la inimă viitorul României mari, a răspunde ordinului de chemare.

CONFERINȚA INTERNAȚIONALĂ SOCIALISTĂ.

Prima ședință a conferinței socialiste.

La 3 Februarie, fiind și delegațiunea socialistă în grevă întrunită în număr complet, s'a deschis prima ședință a conferinței socialiste internaționale la Berna. Mai în urmă a sosit la Berna delegatul din Argentina dr Just. În cursul întregii săptămâni vor fi continuate ședințele iar Sâmbătă se va dizolva până la timpul când și delegații germani vor putea participa la ședințe. Va fi denumită o comisiune care va funcționa de permanență, pentru a alcătui planul muncii viitoare, având de chemare importantă alcătuirea viitorului plan de muncă, pentru noua conferință ce va fi convocată în curând. Se vor institui trei comisii cu încredințarea să cuprindă în programe proiectele conferinței cu privire la alianța popoarelor, a chestiilor de litigiu teritoriale și cu privire la legiferarea în sens internațional al apărării muncitorilor. Aceste trei comisii vor avea Duminică o ședință comună pentruca să stilizeze proiectele, cari vor fi susținute conferinței plenare, după ce au fost aprobate mai întâiu de socialistii francezi.

Președintele conferinței este Branting.

Huysmans, marele dușman al lui Clemenceau, a făcut declarațiuni în ton inversat contra hotărârilor conferinței de pace, în chestia de litigiu a popoarelor din fosta Ungarie, — și pe baza acestor afirmațiuni Maghiarii încep din nou a spera în susținerea vechei granițe de odinioară ale Ungariei.

Bern. — La congresul socialistilor sunt reprezentate 21 state cu 80 delegați. Între delegații maghiari și ceho-slovaci a avut loc o discuție foarte violentă. Delegații maghiari au prezentat congresului mai multe telegrame despre atrocități în teritoriile ocupate și au cerut ca aceste telegrame să fie aduse la cunoștința conferinței de pace.

Comitetul de redactare a făcut schimbări în proiectul de rezoluție în înțelesul punctului de vedere maghiar acceptând votarea pentru teritoriile în litigiu.

Sedința plenară a Congresului a fost deschisă de președintele Branting, care în vorbirea sa s'a declarat împotriva anxietăților și și a luat în apărare poporul german, spunând, că războiul n' fost purtat împotriva poporului iar poporul nu se poate ca să sângereze acum pentru câțiva conducători ai lui. A vorbit apoi despre dreptul de liberă dispunere a popoarelor, care trebuie recunoscut. Punctele cele 14 ale lui Wilson, a făcut adevărată revoluție și muncitorii trebuie să grijască ca programul lui Wilson să nu fie falsificat. Se adresează în sfârșit popoarelor mici, spunând că aceste să nu ducă la exagerare pretensiunile lor. (A. T. M.)

Jugoslavii vor cu orice preț portul Fiume.

Primministrul dr Korosec a făcut unui ziarist dela Epoque din Belgrad următoarea declarație:

Slovenii așteaptă mult dela intelectualii Sârbilor în lupta lor comună pentru Istria, Görz și Triest. Așteptăm ca intelectualii sârbi să dea aceeași importanță teritoriilor slovene, ca și Bănatului ori Macedoniei.

Despre Fiume a spus:

Fiume n'a fost primejduit niciodată din punct de vedere internațional, numai Italienii au ocupat orașul provizor. În zilele din urmă influința lui Wilson a fost tot mai simțită și acum pot spune în public, că Fiume va rămânea a Jugoslavilor.

Contrarevoluție maghiară.

E de mult sub spuză; a fost de săptămâni alimentată și organizată de elemente reacționare. Semne s'au vădit și până acum și zărele n'au răcut aceste semne. Întâia izbucnire s'a întâmplat în istoricul oraș Alba-regală (Székesfehérvár), dar departe de-a se fi localizat și încheiat.

Faptele s'au desfășurat în chipul următor: S'a convocat congregație extraordinară sub pretextul alegerii unui pretore. Nobilii, proprietarii și preoștii comitatului s'au prezintat în număr complet, deplin organizați, votând neîncredere guvernului republican. Proiectul de rezoluție conține următoarele puncte: Comitatul acuză guvernul pentru risipirea averii publice; pretinde restabilirea armatei și disciplinei dinainte de revoluție, conchetearea fără amânare a parlamentului vechiu, educație școlară pe bază religioasă-morală; n'are încredere în guvern, în urmăre nu execută ordinațiunile de alimentare ale guvernului și își exprimă disprețul față de sistemul actual, cerând restabilirea sistemului vechiu.

Radicali și socialdemocrații au rămas surprinși și fiind insultați, au părăsit congregația. Conducătorii partidului socialdemocrat au declarat că nu vor lua responsabilitate pentru urmări, dacă guvernul nu va lua măsuri energice și de urgență împotriva contrarevoluționarilor.

Seara consiliul național și cel militar, fiind de față și reprezentanții consiliului muncitorilor, au hotărât să convoace o adunare a tuturor socialdemocraților din comitat. Au votat apoi următorul proiect de rezoluție: Pretind înlocuirea imediată a comisariatului guvernial reacționar și cu sentimente antisemite, dr Kövess, printr'un comisar socialist, — altfel declină dela ei responsabilitate, pentru întâmplările din viitor; pretind mai departe dizolvarea congregației comitatului Fejér, eventual a tuturor congregațiilor din țară, — în caz contrar vor împiedeca cu forța înțerea congregației; în fine pretind amovarea fără amânare a tuturor ofițierilor, cari stau în serviciul reacției.

Ministrul maghiar de interne, Nagy, a declarat că rezoluția din congregația comitatului se va lua imediat la dezbateri în consiliul ministerial, care va lua apoi măsuri radicale împotriva încercărilor de reacțiune, mai ales că zi de zi primește știri despre asemenea mișcări și în alte orașe. În fruntea orașului Alba-regală va fi numit un comisar socialist. Probabil socialdemocrații vor pretinde iarăși în legătură cu aceste evenimente recente, pentru partidul lor portofoliul ministerial de interne.

Budapesta. — Consiliul național din comitatul Fejér a redactat un protest energic împotriva încercărilor reacționare. Guvernul l-a amovat pe comisar și subprefectul comitatului.

Italia stă pe baza contractului din Londra.

Zagreb. — Biroul de presă are informația din Zürich: După informațiile cari ne-au sosit până acum, Italia încă nu s'a lăsat convinsă, ca să abandoneze contractul din Londra. Delegații Italiei accentuează, că Italia a intrat în războiu pe urma asigurărilor depuse în contractul din Londra. Pentru renunțarea la acele favoruri delegații nu pot lua răspunderea. Italia mai curând poate face concesii Austriei germane, decât Jugoslaviei.

Așa spune biroul de presă din Zagreb. E firesc, că Italienii, de dragul Slaviilor de sud, să nu renunțe la aspirațiile lor drepte și asigurate din partea aliaților.

Sedința consiliului de alimentare.

Paris. — Consiliul de alimentare întrunindu-se sub președinția lui Clementel, a discutat chestia organizării teritoriilor de partea stângă a Rinului și a hotărât luarea de măsuri pentru distribuirea de alimente în înțelegere cu crucea roșie între prizonierii ruși, sârbi și români, cari se găesc încă în Germania. În sfârșit s'a discutat și chestia aprovizionării Ceho-Slovacilor.

Intoarcerea lui Wilson în America.

Paris. — Ziua plecării lui Wilson nu e stabilită. În 4 Martie congresul Statelor-Unite va ține ședință la care va lua parte în tot cazul. Probabil Wilson va părăsi Parisul la sfârșitul lui Februarie ca în scurt timp să se întoarcă, deoarece punctul său de vedere nime nu l-ar putea reprezenta în locul lui.

Gibraltarul.

Intre multele probleme cari își vor găsi rezolvirea la conferința de pace, au fost puse în discuție din partea presei o mulțime de alte probleme, cari nu sunt luate în programul conferinței de pace. Firește că aceste probleme sunt aduse în discuție în presă din partea acelor a căror interese sunt atinse. Și cum interesele diferitelor state nu sunt congruente ci chiar antagoniste, multele știri, ce apar în presa din întreaga lume provoacă un haos și întunecă o vedere limpede a lucrurilor.

Una dintre problemele lansate de neoficiali e și chestia Gibraltarului, care e poarta Mării Mediterane și pentru Anglia de cea mai mare importanță ca să-i fie asigurat drumul la India — e o chestie de existență pentru Anglia ca mare imperiu. În timpul din urmă se lansase știri că Spania ar insista pentru retrocedarea Gibraltarului, ba după alte știri chiar Anglia ar fi oferit Spaniei Gibraltarul în schimb pentru Centa. Conte Romanones, bărbatul conducător al Spaniei, desminte categoric această știre și probabil acum vor înceta combinațiunile în jurul Gibraltarului la care Anglia nu va renunța nică când.

Ucraina se înarmează.

Viena. — Astăzi a sosit aci o misiune ucraineană care s'a prezentat ministrului de război. Misiunea este autorizată a comanda material de război pe seama Ucrainei. Ministrul austriac a declarat că va supune cererea unui consiliu de miniștri.

(Ag. Dacia).

Generalul Eichorn se apără.

Stockholm. — Generalul german Eichorn, care care s'a refugiat aci, a declarat corespondentului ziarului Westminster Gazette că n'a fugit de frica răspunderii, ci spre a scăpa de trupele guvernamentale. La sfârșit a declarat că dacă va fi invitat să se prezinte în fața consiliului de războiu, o va face fără ezitare.

(Ag. Dacia).

America pentru unirea Austriei cu Germania.

Haga. — Un bărbat politic american a declarat că America va sprijini unirea Austriei nemțești cu Germania, dacă Nemții din Austria își vor declara această dorință neinfluențați de nimeni. (A. T. M.)

Budgetul Austriei germane.

Viena. — Budgetul Austriei germane pentru prima jumătate a anului 1919 arată un deficit de unu și un sfert miliard coroane.

Partid republican în Croația.

Londra. — Daily Telegraph aduce știrea că în Belgrad, Croația și Slavonia s'ar fi ivit o mișcare antidinastică.

Din Zagreb se vestește că Lurmin, Lorkovici și Smeiner au ieșit din coaliția croato-sârbă și au format un nou partid, care a luat în programul său: Croația să fie deplin neatârnată, care cu Sârbia să încheie convenție financiară și militară.

Germania sperează.

Haga. — În cercurile diplomatice și politice din Haga au primit cu oarecare pesimism știrile despre tratativele dela conferința de pace, pentru că erau în credința, că tratativele vor dura foarte mult. Se svonește că Germania va renunța la încheierea păcii, dacă Franța va pretinde afară de Alsacia-Lorena — și alte teritorii. Germania crede, că în felul acesta va sili antanta să țină sub armă încă mase mari, ceea ce ar produce complicații interne.

Tot cu speranțe zădărnice s'au amăgit Nemții în cursul acestui războiu, zădarnic va zidi și acum pe o eventuală neînțelegere între aliați.

Cum se strică prietenile.

Nu ne-am îndoit nici un moment. Era de prevăzută că prietenia mult lăudată dintre Sârbi și Unguri, lipsită fiind de orice bază serioasă nu poate fi de lungă durată. Era și nenatural, ca aceste două popoare atât de învălinate dintru începuturile istoriei și atât de puțin comune în interese, să poată lega o alianță serioasă, durabilă. Atât timp, cât Ungurii luaseră ca sigură dominațiunea sârbească asupra Banatului — au sperat, că Banatul va reajunge apoi din nou în ghiarele pajurei mascate — văzând mai cu seamă, că Sârbi știi injura și fereca în lanțuri pe Români, ca și Ungurii înșiși — laudau și se bucurau de fiecare pas ce-l făceau Sârbi în Banat, fiindcă fiecare pas e o volnicie și o sălbătăcie necrutătoare pentru tot ce-i românesc.

Sârbi trebuie să evacueze Banatul, — conferința de pace după toate semnele, chiar și menținând seamă de contractul politic dintre Ententă și România dela 1916, va afla cu dreptate rezolvită chestiunea Banatului doar astfel, că-l va atribui pentru vece României, — toate acestea fiind azi adevăruri și fapte cunoscute și Ungurilor, — prietenia mincinoasă se distramă. Ungurii și Sârbi au ajuns la cutite.

Din Seghedin se vestește, că Sârbi au așezat pe tărâmul drept al Tisei, în fața podurilor dintre Seghedin și Seghedinul-nou, tunuri și au trimis ștafetă orașului Seghedin, că dacă vor observa cea mai mică încercare de rezistență armată din partea Maghiarilor, vor bombarda orașul.

Trupele sârbești au ocupat localitatea pur maghiară Horgoš, ce cade dincolo de linia demarcațională, au tăiat sârmele telefonice, — sunt în drum spre localitatea Röske, din punctul de vedere al alimentației orașului atât de importantă. Maghiarii cer în locul trupelor sârbești trupe franceze.

Anglia accelerează încheierea păcii.

Rotterdam. — Corespondentul din Londra al ziarului Manchester Guardian scrie, că este întemeiată presupunerea, că aliații își dau silința să încheie cât mai de grabă pacea preliminară cu Germania și sunt gata să facă concesii mai mari, decât cum s'ar fi crezut. Corespondentul are informația, că pacea preliminară va fi iscălită în curs de șase săptămâni.

Sediul Ligei popoarelor.

Paris. — Ziarele scriu, că din partea Italiei se ridică încă mari dificultăți pentru recunoașterea Jugoslaviei, care de altoum și în presa franceză până acum e puțin sprijinită. Se speră că în chestia italo-jugoslavă se va putea ajunge la o înțelegere.

Comisia delegată în chestia ligei popoarelor a continuat discuția asupra sediului. Membrii conferinței de pace sunt aplicați ca senatul central al ligei popoarelor să-și aibă sediul în Constantinopol.

Se vestește că în chestia despăgubirii de războiu și a modalităților de plătire vor fi ascultați și reprezentanții Germaniei.

In jurul universității din Budapesta.

— Constatări. —

De o vreme încoace ziarele maghiare se ocupă mult de universitatea din Budapesta. A dat anză la aceasta rescriptul ministrului de culte Kunfi, care vrea cu orice pret să schimbe sistemul vechiu și cu reformele revoluționare să se introducă reforme potrivite și la instituția aceasta.

Cei cari au stat mai mult la studii în Budapesta s'au putut orienta și convinge despre multele părți slabe ale universității. Universitatea are mai multe facultăți, fiecare se conduce separat de celelalte și independent de stat. Statul numai la denumirea profesorilor aleși deja de facultate se amestecă, anume îi poate întări, votează budgetul universității, dar în cele interne nu se amestecă de fel. — Deși se pare de tot puțină ingerința statului asupra facultăților, totuși multe abuzuri s'au comis pentru a corespunde acelei ingerințe. Abuzurile sunt la ordinea zilei la alegerea docenților și profesorilor universitari.

Vreau să ilustrez mai de aproape corupția celei mai înalte instituții culturale.

Profesor, respective docent, numai acela poate fi, care a dat dovadă de o cultură intelectuală și știință prin scrieri de specialitate. Se deschid concursuri pentru diferitele catedre, pentru cari reflectanții au să înainteze o rugare facultății, precum și un op de specialitate pe baza căruia facultatea îl evaluează de apt și de capabil pentru catedră. Opul se dă pentru critică unei comisii compusă din profesori dela specialitatea respectivă, care apoi în ședință plenară își dă părerea de aprobare și recomandare. După aceasta, plenul aderează la propunerea comisiei, îl alege, iar facultatea îl prezintă și propune guvernului pentru întărire. Acestea ar fi formalitățile recente. Partea slabă a alegerii stă în alegerea comisiilor, întrucât membrii comisiei comit abuzul, ei evaluează de apt pe acela care de altcum nu ar merita aceasta evaluează.

Se știe că fiecare profesor public ordinar are drept să-și ia adjutanți unul sau doi. Adjutant numai unul poate fi, celalalt numai ca suplent. E foarte important a ști la ce partid politic aparține profesorul, pentru că el își recrutează adjutanții sau dintre rudeni de tot felul, sau dintre tineri cari primesc direcția politică sau științifică a respectivului profesor. Pentru a fi cineva adjutant nu trebuie nimic deosebit. Nici alegere nici concurs, numai protecție. Dacă a dobândit plăcerea profesorului, atunci poate fi adjutant de are lipsă resp. profesor, sau cel puțin substituit. Pasul prim e făcut.

În calitate de adjutant se silește a scrie o lucrare de specialitate, natural cu concursul profesorilor prieteni, pe care o tipărește la îndemnul patronului cu scopul, de-a o prezenta ca lucrare de capacitate pentru catedra de docent. O și prezintă când i-se deschide prima ocazie.

Prezintată fiind, se predă comisiei de critică. În comisie, natural este și protectorul, căruia de regulă îi izbuteste ca să ducă lucrul la sfârșit bun în cadrul comisiei. O face aceasta întrucât și ceilalți membrii din comisie vor fi avizați la sprijinul său. Și aceasta se întâmplă la fiecare specialitate în aproape toate cazurile.

Ajunsă odată propunerea la guvern, va fi întărit de va fi sprijinit puternic de exponenții convenabili guvernului, altcum denumirea rămâne pentru timpurile când un alt guvern potrivit va face denumirea în favorul său.

În contra acestei corupții a pășit ministrul Kunfi, iar universitatea prin deputații protestează în contra violării autonomiei ei. Cred că protestează întrucât îi atinge neplăcut pe dâii profesori autonomia, publicul mare însă cu atât mai vătos trebuie să protesteze în contra unui procedeu corupt prin care se exclud dela locul convenit oameni vrednici pentru catedrele de lumină și cultură.

Rezultatele educației universitare se văd. Politică s'a amestecat în conducerea spirituală, studenții au făcut politică, iată roadele acestei politici. Nu numai în băncile școlii secundare a fost infiltrat șovinismul, ci a fost profanat și de pe catedră. Obiectivitatea a fost exclusă, și iată motivul pentru ce Ungurii azi nu pot judeca evenimentele cu obiectivitatea necesară.

Constatând și cunoscând lucrurile acestea, d. Dr. N. Drăgan numit profesor la universitatea din Cluj, accentuează cu drept cuvânt în memoriul său adresat congresului profesorilor, că universitatea trebuie să fie centru de cultură, din care să fie deschisă orice politică, în urmare factorii culturali să fie valori adevărate și, la nici un caz exponenți ai politicii.

Si.

Din Basarabia.

Chestiunea improprietării țăranilor.

În Statul țării, s'a votat cu unanimitate legea agrară.

În acest scop s'a format fondul basarabean de pământ al Statului, care va servi pentru improprietarea țăranilor. Deocamdată se va expropria un milion de ha, cultivabil dela 100 ha, în sus. Se vor expropria în întregime pământurile Coroanei, Statului, Băncilor țărănești ale zemstvelor, mănăstirilor, bisericilor. — lăsându-se mănăstirilor o jumătate ha. pământ arabil de fiecare călugăr, iar preoților dela biserici câte un lot întreg. Pădurile în întregime trec în folosul Statului.

Din pământurile expropriate se vor forma trei feluri de loturi; de complectare, întregi și de colonizare. Întinderea unui lot întreg va fi de 5—7 ha, ai celui de colonizare între 7—9 ha, după calitate și prețul pământului.

Pentru aplicarea legii în fiecare sat se formează „Casa Noastră”. Neînțelegerile provenite din expropriere și prețuirea moșiilor vor fi judecate în Comisia Centrală, mai mare decât Comisia județiană.

Satul care nu are islaz, sau are prea puțin și-l va complecta cu prilejul improprietării. Statul ia asupra-și răscumpărarea pădurilor și plata a 25 la sută din costul pământului, restul de 75 la sută îl va plăti țăranii prin Casa Noastră, în obligațiuni de 5 la sută, garantate de Stat.

Obligațiunile sunt nominale și la purtător, cu cupoane, având scadența la 6 luni; tragemile se fac de 2 ori pe an.

Lotul căpătat nu poate fi vândut, ipotecat sau amanetat. Nici un țăran nu poate cumpăra o întindere de pământ mai mare de 25 ha. Stingeria plăței unei obligațiuni e de 40 de ani.

Probleme

În atențiunea congresului învățătorilor români.

Învățătorii români din Ardeal, Banat și părțile ungurene se vor întruni la Sibiu într'un congres. Congresul acesta va avea să-și dea părerea referitor la problemele învățământului primar, impuse de situația nouă politică a Românilor de dincoace de munți; va avea să pună nouă temelie învățământului primar și normal: fundamentul pe care să se poată ridica cultura unitară a României-Mari; va plăsmui asigurările prin cari să se garanteze unirea pe veci a tuturoi Românilor din Dacia-Traiană.

În fruntea afacerilor noastre școlare și culturale avem bărbați distinși, idealști, cu pregătiri frumoase, cu vederi universale pe terenul organizării învățământului public, bărbați cu experiențe îndelungate. În bărbații aceștia avem toată încrederea, dar — amăsurat cerințelor vieții și lumii democratice de azi — va fi un lucru corect, că dascălii din Dacia superioară, adunați într'un congres își vor spune părerile referitor la multele chestii școlare, ce au de a fi aranjate. Ridicarea poporului în cele culturale, atârnă nu numai dela politicienii noștri școlari, ci în măsură foarte mare dela muncitorii brezdelor culturii: dela învățători. Dascălii poporului, prin experiențele lor de zeci de ani, cunosc mai bine pedecile mari, de cari se izbește realizarea principiilor culturale. Cu tot dreptul a zis ministrul de culte la deschiderea congresului profesorilor români Ardeleni: „N'am

venit să vă învăț, ci să învăț, să pun mâna pe puls, căci vederile Dvoastre le conzider de mai competente... celce trage brazda știe și trebuia-tele”...

Ministrul nostru de culte și întreaga obște românească va afla, că învățătorii noștri la congresul acesta merg bine pregătiți. Se pregătesc dela 1 Dec. 1918, din ziua când ne-am declarat în fața lumii mari, că suntem cetățenii României Mari. Aproape toate Reuniunile învățătorescilor, tractat punctele fixate în programul congresului, deci învățătorii noștri se duc cu pălăniile garantate, cu principii, la cari nu vor renunța la nici un caz, ceea ce s'a putut constata în preajma conferința învățătorilor aleși în marele stat național român ardelean, care conferință s'a ținut la Sibiu în 10/23 Ianuarie a. c. pentru deplină realizarea și programul congresului.

Sunt convins, că congresul învățătorilor va măsura impresiilor mele câștigate — va cere de la Consiliul Dirigent uniformizarea învățământului primar prin crearea „Școlii Primare și Normale române de stat.” Aceasta nu-i numai dorința învățătorimej; și a cărturarilor noștri, fără și dorința poporului nostru dela sate și orașe. În trecut — în Ungaria — noi românii nu am cerut statificarea învățământului primar, ci am rămas pe lângă școlile confesionale, deoarece numai în biserica română și în tinda acesteia: în școala confesională, ne-am putut adăpa la izvorul curat al limbii românești, numai aici am putut învăța copiii noștri la slovele românești. Nu am voit statificarea școlilor chiar noi învățătorii români, șicanați de inspectorii ungurești; pedepsiți adeseori — fiindcă n'am lucrat la maghiarizare cum a dorit guvernul unguresc — cu tragere, plăți; lipsiți aproape de tot sprijinul material și moral chiar și din partea celor ce stau în fruntea vlădicilor noastre. E drept, că episcopiiile noastre aproape toate-s sărace, dar și acolo, unde s'ar fi putut face, — că a fost cu ce — acolo s'a făcut mai puțin. Statificarea școlilor nu înșamnă, că noi în viitor n'avem nimic cu biserica învățătoare; nu înșamnă, că școala rupe toate legăturile cu învățăturile marelui nostru Dascăl și Mântuitor. Din contră! Voim, că școala în munca ei educativă să afe totdeauna sprigin în biserică, iar biserica stălp puternic în școală. Și în școala de stat română baza învățământului să-și formeze principiul moral-religios, iar biserica să fie formarea de caractere morale și creșterea de unitate cetățenii români. Religiozitatea și eventuală contactă bisericească are să o învețe în școlile noastre, care e dascăl, dascălul învățătorilor și creștin și morală. Acesta e scopul și rezultatul școlii bune dascăli, ci prin întregul învățământ să se formeze pilda Dascălului, care prin viața s'a nepătată și — nu într'atâta prin vorbe, ci prin faptele sale demne de urmat — a cucerit, a desrobbit din păcate: a mântuit omenirea. Dacă biserica ne va crește astfel de dascăli ai religiei, nu e îndreptățită, să aibă nedumeriri, că oare ce va fi cu religiunea în școlile de stat!!

Statul, biserica și școala trebuie să formeze un întreg organic, în care diferitele sfere de acțiune să se ajutore, să se spriginească reciproc (Dr. W. Rein Pädagogik ed. V.). Marele nostru magistru decedat nu de mult, dr. P. Pîpoș zice: „La începutul erei creștine și în decursul întreg evului mediu, ba chiar și în evul nou, până în secolul XVIII, educația publică școlară a fost privită ca o misiune încredințată bisericii de însuși întemeietorul ei. Avântul ce s'a dat școlilor prin biserică, s'a potențat din ce în ce tot mai mult, fiind sprijinit în timpul mai nou (secol XIX și XX), în măsură tot mai mare, de către puterea statului, luând sub influința culturii moderne direcție tot mai corespunzătoare cerințelor vieții practice și cetățenești. Statul și biserica au să lucreze în deplină armonie, căci numai astfel se va putea întemeia și răspândi o adevărată cultură intelectuală și morală în masele poporului, cultură, care va servi atât spre întărirea bisericii, cât și a statului. (Didactica ed. V. Arad)”. Din faptul, că vor sista școlile primare confes. române gr. ort., școlile conf. române gr. cat., școlile primare române comunale și se va înființa un singur tip de școală română populară: „Școala primară română de stat”, reiese că față de trecut am făcut un progres mare pentru a câștiga o cultură unitară pentru poporul nostru.

Acelaș sistem de administrație al școlilor din întreaga România-Mare, acelaș regulament școlar, acelaș plan general de învățământ, aceleași cărți școlare, acelaș sistem de plată dascălească: sunt tot atâtea îmbunătățiri, sunt tot atâtea fac-

tori, fără de cari cultura unitară română — dela Nistru până la Tisa, — nu se va putea închea.

Școlile primare române în viitor va fi bine să aibă numai 4 clase. Școala primară cu 6 clase nici în Ungaria n'a fost corespunzătoare. Clasele a V și VI abia aveau elevi. Pentru învățători a fost un lucru foarte greu de a conduce deodată 6 clase. Să dai hrană sufletească în unul și același 1/2 ceas la 6 clase, așa că fiecare clasă să profite ceva, fost un lucru aproape imposibil. Munca aceasta puțin dascăli au făcut-o cu rezultat dorit. Și dacă a făcut-o, bune plămâni, ageră minte și atenție încordată, a trebuit să aibă învățătorul, care (cu 6 clase) 5 ceasuri (10 jumătăți) a trebuit să învețe cu voce sonoră și cu puține întreruperi, dând tot atunci o așa ocupație silentă claselor, cărora nu se referea învățarea directă din 1/2 ceasul respectiv, ca și clasele aceste silente să se afle cu ceva hrană sufletească câștigată în 1/2-tele acestor de ceas. Să ne gândim încă și la aceea, că tot acest dascăl, în cele mai multe locuri, a trebuit să cânte Vecernia, Utrenia, Liturghia de Duminecă și la înmormântare. Deci în viitor să fie numai 4 cl. primare, pentru câștigarea cunoștințelor generale (grad inferior) și 4 cl. superioare — învățământ complementar — pentru cunoștințele economice rurale a elevilor ce rămân la sate; respective 4 clase superioare pentru cunoștințe de industrie a elevilor dela orașe și sate, unde nu-i economie rurală, ci industrie (grad superior). Pentru copii, ce merg la școlile secundare și normale baza să fie, cele 4 clase primare din gradul inferior.

La construirea „Planului de învățământ” se vor lua măsuri pentru timpul de tranziție și separat pentru timpul de apoi.

O chestie foarte grea re rezolvată e recrutarea învățătorilor. Acum în timpul cel mai apropiat avem lipsă de 3000 de învățători, de pregătirea cărora statul are să se îngrijască în vremea cea mai scurtă. — Pregătirea învățătorilor de mai apoi are să se facă amănunțit sistemului din România. Sistemul din Ungaria nu a fost bun. Din cl. a IV secundară veniau la preparandie aproape numai elementele cele mai slabe. Profesorii preparandiali trebuia să muncească foarte mult până putea face dascăli din oamenii aceștia. Statul român are să se îngrijască de „Școli Normale” (preparandii) bune, ca în România veche. Fiecare școală normală să aibă internat, în care tinerii săraci, dar dornici de învățură absolvenți de cl. IV. primară să fie primiți gratuit și în internat și în Școala Normală (cl. I.). Școala Normală să aibă 8 clase. În clasele acestea întreagă direcția învățământului, să fie cea de a crește învățători de model. Spre ajungerea țintei acesteia toate manualele, chiar și legendarele să fie construite anume în direcția aceasta. În toate clasele să se propună punându-se deosebit pond, desenul, Slădă (lucru de manual) Violina, Armoniu, Pian și Cântare. În clasele superioare să se propună Filosofia, Sociologia și alătura sau paralel cu Istoria pedagogiei și Istoria Filosofiei.

Diploma de învățător să-l îndreptățească pe candidatul de învățător nu numai de a fi aplicat la vre-o școală primară, ci și de a se cultiva mai departe la Universitate: secția a 2, a facultății filosofice, (pedagogia superioară), care să aibă aceiași profesori, din diferitele obiecte de învățământ, ca secția 1. (pentru școlile secundare), dar cei dela pedagogia sup. să aibă un seminar cu câțiva profesori, — cei mai distinși pedagogi teoretici și practici — și o școală normală de aplicație. După terminarea celor 8 semestre și prestarea examenelor impuse, absolvenții să primească diplomă de profesor pentru școlile normale. — Tot diploma de învățător să-i îndreptățească pe indivizii la intrare în școala de belearte (profesori de cântare și muzică), la conservator pe profesorii pentru școlile industriale.

Prin faptul, că absolvenților școlilor normale le vor fi deschise școlile superioare amintite, dintre normalști vor eși mulți tineri râvnitori de a se perfecționa îndeosebi pe terenul studiilor artistice (desemn, slădă, muzică), cari obiecte de învățământ și în viitor numai în școlile normale vor fi cultivate îndeajuns.

Imi vine în minte, că pe terenul artei muzicale, o mare parte a talentelor germane s'a descoperit chiar în seminarele învățătoresci (școală normală). Ceice au cetit, sau au cercetat seminarele aceste, cunosc pe deplin adevărul acesta. Amintesc numai un exemplu. În 1915, un învățător din Iena, pentru compozițiile sale geniale a fost promovat doctor de onoare al facultății filosofice dela universitatea de acolo. Și cât de mulți învățători compozitori au germani. Slavă Domnului nici noi nu avem motiv de a ne plânge. Am avut prepa-

randii cam slabe și totuși avem o mulțime de învățători, cari conduc coruri populare frumoase.

Industria germană, nivelul la care a ajuns are să-l mulțumească în rândul prim învățătorilor abili, cari deja pela 1880 introduseră lucrul de mână pentru copii în școala primară, prin ce creșteră generații după generații, în mod rațional și conștient în direcția aceasta. Măiestriilor, cu pregătirile fundamentale dela preparandie cum sunt: I. Kühnel, R. Frenkel, Goetze și genialul prof. dr. Pabst, — care și ca pedagog stă aproape alătura de dr. Rein, sunt tot atâția bărbați cu renume mare în Germania. Distinsul nostru George Moian, fost măiestru de lucru de mână la semin. Andreian, apoi la școala normală din București tot la preparandie a îndrăgit lucrul manual. A îndrăgit atât de mult slădă, că — deși ca învățător avea plată puțină și era sărac de acasă — după cum zice prof. R. Petzel din Viena în „Begleitwort”-ul din traducerea în germanește a „Lucrul manual educativ” scris de G. Moian, — totuși s'a dus să învețe slădă la Seminarul de slădă din Lipsca și Nääs (în Svedia), a cutrierat Austria, Germania, Elveția, Franța, Belgia, Dania și Norvegia, ca să cunoască sistemul de lucru de mână de acolo, și să afle calea cum s'ar putea desvolta industria casnică la români. Dânsul apoi a și devenit cel dintâiu măiestru de slădă în București. Vara a aranjat multe cursuri, la cari au luat parte chiar și învățători Ardeleni. Ca el vor fi și alți tineri la școlile normale, și oare de ce să nu dăm posibilitatea tinerilor acestora să se perfecționeze, când industria noastră așteaptă foarte mult după bărbați de aceștia?

La congres se va pertracta și afacerea urgentă, de a construi un scurt de învățământ pentru timpul de tranziție. E de dorit, ca congresul în rândul prim să afle modalitatea cum să stărpim analfabetismul.

Un vis vechiu i-se realizează învățătorimei prin constituirea Uniunii Învățătorilor Români din Ardeal, Banat și Părțile Ungurene. Uniunea aceasta va fi o corporațiune puternică, care va avea ca organe subalterne Reuniunile învățătoresci constituite după județe. Uniunea aceasta are să fie totuși să steie în relații străne cu Uniunea profesorilor ardeleni deja constituită, ca să se ajutoreze reciproc în afacerile comune, îndeosebi în ceea ce privește promovarea culturii unitare a poporului român. Chiar pentru aceasta organul celor două Uniuni să fie comun. Ambele uniuni își vor avea comitetul de redacție separat. În viitor nu ne trebuie multe reviste pedagogice, care de care mai slabă, ci numai aceasta una bună, și eventual una redactată de guvern și trimisă oficios gratuit.

Congresul profesorilor a succes foarte bine. Credem că va succeda tot așa de bine congresul învățătorilor. Va succeda și înțelegerea în principiile de educație între învățători și profesori. Prin unirea învățătorilor și profesorilor; prin înaintarea lor pe una și aceeași cale: ni se dau garanțele cele mai sigure pentru unirea culturii poporului român, a poporului care din mila lui Dumnezeu azi învrednicit este, să ajungă sub o singură stăpânire, în una și aceeași împărăție în România-Mare, care numai prin munca conștie a dascălilor săi va fi o Românie tare, unită, pe veci nedespărțită.

Petre Dejeu, profesor.

Din Orăștie.

Regimentul Aurel Vlaicu. „Libertatea” va fi condusă iarăși de părintele Moța.

Ni-se comunică din Orăștie:

Din pietate față de genialul aviator român Aurel Vlaicu, care a murit moarte de erou când voia să treacă culmile carpatine, regimentul ardelean din Orăștie (fostul regiment eroic 64) a cerut învoire dela comanda supremă românească, să poarte în viitor numele de Aurel Vlaicu.

Ziarul atât de popular, „Libertatea”, a cărei lipsă țăraniile noastre au simțit-o ani de zile și din care în timpul din urmă au apărut vre-o șapte numeri sub conducerea consiliului național român din Orăștie, va fi redigat de acum de părintele Ioan Moța. Ca suplimment vor apărea „Foia interesantă” și „Plugarul luminat”.

Bine-ai venit iarăși între noi, iubite părinte Moța și roade binecuvântate întru munca de îndrumare și luminare!

Din lumea artistică.

Virginia Tomescu.

Sub acest titlu ziarul italian *Corriere della Sera* scrie:

În galeria Geri din strada Borgonuova, Milano, s'au prezentat lumii artistice produsele unei personalități artistice, cari au surprins chiar și publicul acestei galerii. Figura simpatică artistice, e atât de interesantă, cum rar s'a văzut în ultimul timp în lumea artistică din Milano. Expozițiunea de pictură a artistei române Virginia Tomescu, a deșteptat prețutindeni o sinceră apreciere deosebit de subită, câștigată mai cu osebire prin două calități speciale: simplitatea cu care sunt învinse cerințele problemelor moderne ale artei în privința lumii și a colorării, astfel că și una și alta să ridice elementele frumosului fără nici un sacrificiu.

Virginia Tomescu se apăsionează mai cu osebire pentru peisagiile naturii libere. Cadrele sale *en plein air* sunt prevalente de alternanținea figurilor cu peisagiile, a naturii cu compozițiile fantastice, a subiectelor istorice cu figurile alegorice și toate aceste, fără a pierde ceva prin jocul complicat al reflexelor lumii, pornit din izvorul românesc, tipicul inspirației marelui artistice, din frumosul artistic. Lucrările sale nu se mărginesc însă numai la aprofundări tehnice, artista tinde spre un scop de tot înalt, ajungerea unui rezultat estetic complet — desăvârșirea inspirațiilor sale, asigurate prin perfecția tăliilor, liniilor și totodată prin armonia și poezia compoziției. Tablourile primăverii, în dulcea lumină a soarelui, studiate cu o precizie a observației deosebită a realului, sunt regrupate cu un simț ce dovedesc un ritm artistic personal deosebit. Toate cadrele sale sunt o sărbătoare de colori și de lumină, asemenea unor visțiuni reduse și vioi, care recreiază ochiul și desfășează spiritul, prin sentimentul sincer și delicat, din care s'an născut.

În liniamente generale aceste sunt realele note caracteristice ale temperamentului de pictor ale Virginiei Tomescu, Adevărații înțelegători de artă din Milano au descoperit în Virginia Tomescu o adevărată artistă, demnă de întreagă simpatia și de admirațiunea tuturora.

Neamul românesc poate fi mândru de marea lui artistă.

APEL.

Devenind românească justiția ținuturilor alăturate țării-mame în urma hotărârei Marelui Adunări din Alba-Iulia, se impun învățătorilor noștri în materie de drept problemele cele mai dificile și totodată variate, pentru a pune temelii trainice clădirii statului și a dreptului românesc.

Pentru a evita sguđiri păgubitoare intereselor publice și private, suntem nevoiți a menține pentru scurt timp legile bune-vele, cari au fost până acum la noi în vigoare; ținta învățătorilor noștri însă va fi înlocuirea în mod treptat a acestor legi cu altele, cari isvorând din conștiința de drept a poporului nostru, prin ținerea în vedere a consideranțelor politice reale în diferitele ramuri ale legislației, vor fi potrivite la crearea condițiilor sănătoase pentru dezvoltarea sa socială, economică și în deosebi comercială, și în fine vor pregăti unificarea înțeleaptă a justiției neamului românesc.

Evident, că pentru a duce la bun sfârșit marea operă a regenerării dreptului, nu e suficientă munca de birou a omului de resort, ci va fi nevoie, ca toți învățătorii noștri să conlucreze cu toate mijloacele potrivite, cari stau la dispoziție.

Prin întemeierea unei reviste lunare juridice, sprijiniți prin dnii dr. Aurel Lazar, șef al resortului justiției și dr. Emil Hațieganu, șef al resortului codificării și pe lângă colaborarea permanentă a dlor: dr. Victor Andru, dr. Chirion Banda, dr. Lucian Borcia, dr. Constantin Buceșan, dr. Aurel Cosma, dr. Cornel Crăciunescu, dr. Nicolae Crășmar, dr. Nicolae Cristea, dr. Cădlin David, dr. Ioan Fruma, dr. Cornel Iancu, dr. Alexandru Marta, dr. Constantin Moga, dr. Camil Negrea, dr. Victor Onișor, dr. George Plopu, dr. Petru Poruț, Ioan A. de Preda, dr. Romul Veliciu, dr. Nicolau Zigre.

1. voim a da ocazie celor cari se simt chemați a contribui întru dezvoltarea unei bune literaturi juridice, a unui limbaj corect și totodată cu adevărat românesc, izvorit în primul ordin din terminologia străbunilor noștri, a măiestrilor dreptului civil, —

Drepturile României asupra Banatului.

— Un interview cu dl ministru Lahovary. —

Redactorul ziarului italian „Corriere della Sera”, a avut un interesant interview cu d. ministru plenipotențiat al României pe lângă Curtea regală italiană, Alexandru Lahovary. Extragem din acest interview următoarele:

Una dintre chestiunile cele mai importante sollevate prin discompunerea monarhiei Austro-Ungare, e de sigur chestiunea Bănătului, locuit în majoritate de Români. Părțile muntoase ale acestui teritoriu au fost ocupate de Români, iar șesul, partea covârșitoare a Bănătului, de trupele regale sârbești.

E de mult cunoscut faptul, că Sârbii nutresc aspirațiuni asupra întreg teritoriului bănățean, — aspirațiuni întemeiate nu pe factorul de drept etnic, care e prea neînsemnat pentru a fi invocat de Sârbi, — ci numai sub pretexte militare, invocate de strategia sârbească, necesitate — zic Sârbii, — de situațiunea militară a Belgradului și a văii Moravei.

Chestiunea devine astfel foarte importantă, fiindcă prin această politică Jugoslavilor se contrapune factorului de drept atât de eclatant și simplu: factorului-etnic.

Chestiunea etnică.

Punctul de vedere românesc în chestiunea Bănătului, expus de d. ministru plenipotențiat al României pe lângă curtea italiană, Alexandru Lahovary, e circumscris perfect. El a zis: Bănătul este un întreg indismembrabil, care își are frontierele naturale precisate pentru ori și cine șor de recunoscut. În tot timpul istoriei sale, în timpul tuturor stăpânirilor străine, Bănătul nu a fost divizat. Integritatea o necesitează, ba o și garantează situațiunea sa economică, geografică, indicată prin drumurile negoțului esențiale, constituite de Murăș, Tisa (Tibisco) și Dunăre. Români în Banat reprezintă cam aceeaș constelațiune etnică, precum în Ardeal: elementul preponderant autohton și original, al populațiunei.

Elementul sârbesc, colonizat și emigrat la finea secolului XV este în absolută minoritate. Sârbii pot ști desigur mai bine întru cât sunt în minoritate în ținuturile bănățene. Sârbii vreau însă să ignoreze cu totul știrea faptică, adevărul că ei formează masse mai compacte numai în comitatul Torontal, fără a recunoaște că nici aici nu ating numărul majorității absolute, față de alte neamuri, concedând, că față de Români

sunt în majoritate. Sârbii abandonează apoi faptul, că Români și Germanii, din Torontal chiar, din întreg Banatul, făcând majoritatea absolută de două din trei părți a populației, preferă alipirea la România, — după toate declarațiunile de până acuma — care le asigură o autonomie municipală cu mult mai largă, decât ar putea-o primi, uniți fiind de Sârbia. Pe de altă parte, pe cât de greu se poate afla o soluțiune în privința limitelor statelor în limitele naționalității, — tot pe atât de mare nedreptate și de fatal este să fie pretinse sub titlu de minorități grupuri întregi și compacte din trupul unui neam între frontierele unui stat străin. Singura soluțiune salutară în toate cazurile de astfel de natură, care poate fi considerată de posibilă, este asigurarea pe seama acestor minorități a putinței de liberă esersare și mărturisirii vointei lor.

România ar putea încerca revendicări față de toate statele din jurul ei, — ba și în ținuturile mai îndepărtate înțelegând aici pe Români din Ucraina, din Ungaria (cari se află pe țărmul drept al râului Tisa) în Serbia (în valea Timocului) în Bulgaria, în Macedonia, în Epir în Albania, în Dalmația și în Istria.

Azi România însă nu intenționează alipirea și a acestor membre rupte din trupul națiunei, deși numărul lor face cam un milion. Se va nizuți însă să asigure și pe seama acestor conaționali în măsura posibilului, sprijinul moral, ajutându-i întru conservarea limbii și a religiei lor.

— Se spune, că în Sârbia sunt mulți Români?

— De sigur, în valea Timocului; regiunea Negotinului e curat românească, numărând cam 200,000 de Români (afară de cei din alte județe N. R.) În Macedonia, tot în partea sârbească macedoneană trăiesc mai mulți de 100,000 de Români. Din această stare faptică oare nu ar trebui să înțeleagă Serbia, că s'ar cuveni să cunoască un strop de moderațiune avându-și deja în schimbul aspirațiunilor asupra Banatului compensații depline.

Regiunile militare.

— Ce este cu regiunea militară sârbă?

— A intrupat așazicând forța faptului pentru Sârbi, după pățania din 1915 și 1916 ideia că pentru apărarea Belgradului e necesar întreg teritoriul comitatului Torontal. Prin faptul însă

că noi nu vom ridica întărituri în această parte a Banatului, pentru Sârbi nu există nici umbra pericolului invocat, cu intențiunea de-a ne smulge Torontalul.

— Credeți poate, că puterile aliate nu vor atribui în întregime Banatul României?

— Franța, Englitera, Rusia și Italia, au recunoscut cu unanimitate convenția din August 1916 — fiindcă aceste Puteri erau convinse de legitimitatea revendicărilor noastre. Nu se poate crede, că de atunci să-și fi schimbat aceste convingeri. Mai cu osebire, fiindcă de atunci România a trebuit să îndure timp de doi ani suferințe și să aducă sacrificii uriașe. 800,000 de fii de-ai săi, mai bine de zece părți a populațiunei sale întregi au suferit moartea de eroi pe diferite câmpuri de bătaie, prin spitale, — ori concentrați în mari tabere de prizonieri prin Germania, — ori decimați acolo în cătunele sărace de epidemii.

Dar toate aceste suferinți și întreagă nenorocirea României a cauzat-o singură Rusia, singura putere, care ne-ar fi putut sta într'ajutor, și al cărui concurs ne era garantat de Ententă. Strânsă apoi ca între două pietri de moară, România a trebuit să cedeze în fața forței majore. Armatele germane bătute, — s'a ivit însă pentru România din nou momentul să prindă iarăși armele și să-și înfiptuiască, luptând alături de puterile aliate, unitatea sa națională.

După atâtea sacrificii aduse, aduce și pe aceasta, cu o abnegațiune și însuflețire, ce nu poate rămânea neapreciată de aliații săi.

T. P. N.

Pacea dela București.

— Textul tratatului secret. —

Protocol secret asupra aplicării oarecăror dispozițiuni din tratatul de pace dintre România de o parte, Germania, Austro-Ungaria, Bulgaria și Turcia de altă parte.

Cu prilejul negocierilor pentru tratatul de pace, subsemnații plenipotențiarți ai României, Germaniei și Austro-Ungariei, anume: Ministru-președinte român Marghiloman, secretar de stat la departamentul german de externe von Kühlmann și ministru de externe austro-ungar baron Burian de Rajecz au constatat înțelegerea lor asupra punctelor următoare:

1. Guvernul român se obligă de a da urmare dispozițiunilor șefului serviciului de căi ferate de campanie în ce privește transporturile militare sau acelea în interesul economiei de războiu expediate în Moldova și Basarabia de către vre-un serviciu militar, precum și în ce privește

Foileton.

Mărul.

(Continuare).

De André Theuriet.

Tabloul înainta. Tărâncă așezată la poalele pomului, reuși foarte bine. Numai trebuiau terminate decât brațele și mâinile. Familia adunată în jurul tabloului declară stăpânită de un singur gând că asemănarea cu mărul este frapantă și că întinzându-și mâna ar putea culege din florile pictate pe pânză. — Într-o seară, Maria luă cu ea tabloul pentruca să-l arate unor prieteni și plecând promițând că are să se întoarcă în curând, să termine la fața locului unele amănunte de peisagi.

Am așteptat-o zădarnic. Trecură zilele una după alta, florile mărului se scuturară în iarbă ca niște fluturași albi. Maria n'a mai revenit să picteze în alea din grădină. În locul ei, după vre-o două săptămâni, horticultorii primiră o scrisoare și un pachet învelit și legat cu îngrijire. Pachetul conținea o bucată de mătasă neagră, grea, care stătea așa cum o așezai. În scrisoare, Maria spunea că o răceală strașnică o ține legată de odăie și rugă florăreasa să primească aceasta rochie în semn de mulțumită pentru ospitalitatea ei.

Pentru acești țărani de inimă primirea cadoului fu o decepție grozavă. Ceia ce-au făcut pentru artistă, au făcut-o îndemnați de prietenie și pentrucă purtau interes față de entuziasmul ei tineresc; însă îi nenoroci gândul că aceasta rochie va fi costat cel puțin douăzeci coroane metrul. Găsiu cadoul mai presus de serviciul ce l-au făcut și așa le jigni amorul propriu. Ținură consiliu familiar și hotărâră se reîntoarcă mătasa, celei ce li-a trimis-o. Aflară din libretul Salonului adresa Mariei și într-o zi când aveau să meargă la hală, s'au oprit în strada în care locuia artista.

Esitară să între, crezând că s'au înșelat, nedumeriți, cum aceasta femeie atât de tineră și modestă, pe care ei o credeau o artistă necesită să trăiască din munca ei, locuia într'un palat atât de elegant. Cu toate acestea sunară. Un servitor în livrea le deschise și după ce-și spusese numele, îi conduse într'un salon elegant, a cărui mobilier luxos îi intimidă și mai mult. Găsiră pe Maria culcată pe o sofă, învelită într'un covor de catifea albă, peste care se respirau șuvițele ei blonde. Era slăbită, foarte palidă de o paloare bolnavă în care ochii ei mari străluciau de schintei forforescente. Recunoscând pe prietenii grădinari, exclamă cu bucurie, și ridicându-se cu greu, le întinse mâna slăbită:

— Cât sunt de fericită că vă pot vedea, zise intreruptă fiind de tusa aproape la fiecare vorbă, să nu vă supărați că n'am venit să vă mulțumesc.. Imi este interzis să ies, Iată-mă lăntuită aici pentru câțva timp. Floristul și nevastă-sa o priviră uimiți. Li se sfâșia inima, atât era de schimbată și horticultorul întorea în mâni pachetul cu mătasa, fără să îndrănească să i-o de-a.

— Nu suntem supărați, zise în sfârșit grădinăreasa, pentrucă ești bolnavă... Dar, ne-ați cauzat supărare trimițând această rochie de mătasă... Ceia ce-am făcut a fost din toată inima și nu ne trebuie un cadou pentru fericirea de-a vă fi avut la noi... Bărbatul meu a hotărât să vă înapoiem rochia...

— Nu eu, ci tu n'ai voit cu orice preț, o întrepruse bărbatul.

— Amândoi sunteți copilăroși! strigă Maria răsând din toată inima cu râsul ei senin de odinioară; — mi-ați cauzat mare durere refuzându-o.. Vreu să o porți în almintirea mea zise, adresându-se grădinăresei... când nu voi mai fi.

Și cum amândoi protestară și-i spusese că la etatea ei, va prinde putere în grabă:

— Nu, zise Maria, vedeți eu cred că lumina-re e ruptă în patru și toate patru capetele ard deodată... N'am s-o mai duc mult... Știți, așa sunt copiii prea cuminiți...

materialul și personalul căilor ferate de acolo.

Șeful german al căilor ferate de campanie, însă, se va abține dela o înfrăurire asupra administrațiunii, precum și asupra chestiunilor de finanțe și de tarife ale acelor căi ferate, altele decât cele privitoare la transporturile însemnate mai sus. Pentru ajutorare și legătură, câțiva ofițeri germani cu personal inferior vor fi trimiși pe lângă direcțiunea generală din Iași, precum și pe lângă inspecțiunile de exploatare din Iași, Galați și Chișinău.

În caz de neîndeplinire, de către guvernul român, a îndatoririlor luate prin aceasta, întreaga exploatare română a căilor ferate în Moldova și în Basarabia va fi pusă sub comandamentul german al căilor ferate de campanie. Exploatarea, însă, va trebui și în asemenea caz, să fie îndeplinită mai departe sub conducerea direcțiunilor generale române, prin serviciile române și cu personal român.

2. Pe temeiul articolului XV, fraza 2-a. Guvernul român, după semnarea tratatului de pace, are dreptul de a proceda la numirea și a scoaterea din serviciu, și în teritoriul ocupat, a funcționarilor ce-i vor părea de trebuință. Deoarece se tinde, din amândouă părțile, la o concurență amicală a organelor armatei de ocupație și a autorităților române, guvernul român, pentru exercitarea acestui drept, va da urmare dorințelor Comandamentului de căpetenie al armatei de ocupație, întrucât va fi vorba de persoane, cari au lucrat contra intereselor Puterilor aliate sau din partea cărora este de temut, după tecutul lor politic, o lucrare contra acestor interese.

3. Rămâne înțeles că încă înainte de trecerea administrației civile din teritoriile române ocupate asupra autorităților țării, prevăzută la articolul XVI. Guvernul român va avea dreptul, în înțelegere cu Comandamentul de căpetenie al armatei de ocupație, de a restabili treptat jandarmia și de a arma organele sale polițienesti ca și mai înainte.

4. Potrivit articolului XVII, alin. 1, se va alătura la ministerele române câte un funcționar civil al administrației de ocupație pentru înlesnirea trecerii administrației civile asupra autorităților române. Acestor funcționari se va da, din partea germană, toate facilitățile necesare pentru îndeplinirea sarcinilor lor. În vederea asigurării deplină a activității acestor funcționari, guvernul român va ține seamă de asemenea obiecțiuni.

5. Articolul XVII, alin. 2, prevede că pentru folosirea, de către autorități și locuitori, a organizațiilor de comunicație aflate sub administrația militară, se vor încheia înțelegeri mai în urmă. Este înțeles că după semnarea tratatului de pace, ministerele române vor avea de îndată dreptul de a se folosi din nou de poșta și telegraf, potrivit dispozițiilor ce vor fi comunicate în curând guvernului român.

6. Concurența prevăzută la articolul XVII,

alin. 4 a Comandamentului de căpetenie al armatei de ocupație, pentru regularea circulației banilor și a facerii plăților, se referă, în întâia linie, la chestiunea valutei, însă nu trebuie să strice întru ceva neațmării gestiunii financiare a Statului român, a județelor sale sau a comunelor sale.

7. Conform cu articolul XVIII, al. 3, fraza 2 tribunalele înființate de administrația de ocupație urmează să termine chestiunile luate asupra lor înainte de ratificarea tratatului de pace. Este înțeles că hotărârile date de aceste tribunale, cu deosebire în ce privește puterea lor juridică și executarea lor la îndeplinire, au același efect ca și hotărârile tribunalelor române.

8. La articolul XIX sunt rezervate înțelegeri de făcut între comandamentul de căpetenie al armatei de ocupație și guvernul român asupra întoarcerii din teritoriile neocupate în cele ocupate. Pentru aceste înțelegeri va fi prevăzută o concurență a Comandamentului de căpetenie la control asupra celor întorși.

9. Conform cu articolul XX, alin. 3, guvernul român va avea să dea urmare cererilor Comandamentului de căpetenie a armatei de ocupație, pentru ridicare de rechizițiuni în cazurile enunțate acolo. Dacă autoritățile române nu vor da urmare acestei îndatoriri, atunci va intra în loc dreptul de rechiziții militare de drept.

10. Conform cu articolul XXII, al. 1, fraza 1, administrația militară de acum se va înțelege cu guvernul român în privința retragerii ordonanțelor date de dânsa; în vederea aceasta, cu deosebire și lichidările ordonate pentru întreprinderile engleze, franceze, belgiene și americane, vor urma să fie terminate. Drepturile născute pentru terți din faptul lichidărilor urmează, după articolul XXII, alin. 1, fraza 2-a, să rămâie în picioare; guvernul german va avea în vedere de a avea o lămurire cu guvernele interesate asupra acestor lichidări cu ocaziunea regulării măsurilor pentru lichidare luate altminterea de dânsul ca represalii.

11. Este înțeles că intrarea în Comisiunea gurilor Dunărei, precum se vede la articolul XXIV, sub A Nr. 1, a altor State așezate la Dunăre sau la țărmurile Europene ale Mării Negre, presupune consimțământul tuturor Puterilor reprezentate în această comisiune.

12. Legea prevăzută la articolul XXVII, alin. 2, fraza 2, asupra împământării locuitorilor din România fără supușenie, va cuprinde și dispozițiuni mai de aproape asupra felului în care va urma să se probeze ipotezele pentru împământare, cu deosebire în cazurile în cari proba despre nașterea întâmplată în țară nu poate fi făcută prin acte de stare civilă.

13. Dispozițiunile din tratatul de pace, ca și dispozițiunile din convențiunile separate însemnate la articolul XXIX din tratatul de pace, își găsesc aplicare și la teritoriile Basarabene cari sunt intrupate în România sau altfel intrupate cu dânsa.

Subsemnații vor ține secret protocolul de față.

București, la 7 Maiu 1918.

(Dim.)

Neorocirea din Basarabia.

Un nou comunicat oficial anunță, că în părțile Hotinului, unde „luptele sunt în curs” și soldații României mari răsbună, pe sfânta libertate, pe eroicii lor soți morți întru apărarea drepturilor, intangibile, ale României în sfârșit liberate, au căzut, arunându-se cel dintâi asupra tâlhărilor bolșevici — al lui Petliura, cel cu reprezentant la București, ori ai cui vor fi fost — generalul Poetaș și sublocotenentii Madgearu și Fărcaș, în fruntea a șaptezeci și cinci de voinici, cari au sfârșit cu sângele tinereții lor pământul Basarabiei libere.

Înima ni-se strânge la toți înaintea acestei triste știri.

Generalul Poetaș a luptat cu o vitejie fără samân în Dobrogea și în lupta de pe Neajlov, că și, pe urmă, în ceasul răsbunării noastre, la Mărășești. Ori unde era primejdia, nu îngăduia nimănui să intre în foc înaintea lui. Feciorul acesta de țaran avea în sufletul lui puteri de să înfrunte o lume turbată.

Îl prețuiau ofițerii și soldații lui. O faimă de legendă-l înconjură. În zilele grele din Decembrie 1916, când era vorba de cine va putea opri pe dușman, răspătându-i răul, pe care ni-l făcuse, între cele dintâi nume pe care le-am auzit rostite din gura regelui, care și cumoaște viteji, a fost acela al colonelului Poetaș.

Se svonise întâi, că rănit în ciocnirile cu bestiiile perfide, cari s'au strecurat la Hotin, pe când tovarășii lor, dela Mohilău, înaintau pe linia ferată, luând Ocnița și Securenii, acum recâștigate de noi, a fost rănit și — nu i-s'a dat de urmă.

Acum oficialitatea confirmă moartea lui, fără a lămuri încă împrejurările.

Când se va isprăvi ultimile zvâcniri de agonie ale unui cotropitor care nu înțelege să scape prada dela 1812 și, neputând lucra ca țarist, năvălește ca petliurist și bolșevic, pe locul unde a sângerat generalul român apărând Basarabia de Ruși — același în toate vesmintele — se va ridica un monument de recunoștință pentru unii, de ispășire pentru alții.

În pierderea vrednicului ostaș, de care aveam încă atâta nevoie, și a oamenilor săi este însă pentru ușurătatea noastră, care nu trebuie să fie fără leac, o mare învățătură.

Pacea cea adevărată e încă departe. Toate patimile naționale și sociale sunt deslănțuite. Aventurile cele mai criminale sunt încă posibile. Oamenii cumiți dorm cu ochii întredeschși și mâna lor nu se desceală de pe armă. Numai așa destoinicia poate păstra ce a dat jertfa binecuvântată de noroc.

Să luăm aminte acei cari am ațipit, și cei cari am fost trezi, să pândim de zece ori mai atenți, — în Basarabia și aiurea!

N. Iorga.

Încercă să ridă, dar o ceață umedă îi acoperă ochii albaștri, auzind-o vorbind într'un glas atât de schimbat, tușind mereu și pe grădinari îi podidire lacrimile.

Maria dădu din cap și schimbă vorba.

— Ce face mădul, întrebă, e tot atât de frumos?

— Da, răspuseră, florile au căzut, dar fructele încep să crească și se prevede o mare abundență de fructe... Să poftiți în luna Septemvrie să mâncați din ele. Aerul curat de Sevres are să vă însănătoșeze în grabă, dșoară!...

Ea își clătină capul și se lăsă pe perini obosită și istovită de prea multă vorbă. După ce plecară grădinarii, își închise ochii și se gândi la mădul din grădină, la alea ierboasă și la pașiștea înflorită. Lui îi mergea bine! Un aflus de sevă îi pătrundea din rădăcină până în vârful crengilor. Își respira la soare bogăția și verdeața frunzelor. Își bătea joc de ploaie și vânt, de nopțile recoroase și soarele prea arzător. Iar ea, închisă într'o odaie de bolnavă, încunjurată de cei mai savanți medici din Paris, pieera încetul cu încetul și simțea că n'are să ajungă toamna. Neorocire, era tineră, bogată, adorată, dotată admirabil, cu atâtea tablouri și gânduri frumoase în fantesie!

La sfârșitul unei Octomvrie, când în grădina albită de cea dintâi brumă, mădul adăpostea încă

gușa roșie în ultimele sale frunze îngălbenite, grădinarul primiră o scrisoare cu bordura neagră care le anunță moartea Mariei. O deplâneră pe aceasta femeie adorabilă, care timp de-o lună — le-a fost raza de soare și le-a înveselit grădina cu risul ei senin. — În vâltoarea tumultului unui oraș mare, o viață de om ce se stânge nu înseamnă mai mult decât o frunză uscată căzută la pământ. După emoția zilelor dintâi, aceasta lume parisiană, care a admirat și sărbătorit pe Maria s'a reîntors la afacerile și plăcerile sale. Trei femei îndoliate rămăseră cu sufletul sdrobotit, în luxosul palat locuit de Maria. Într'o dupăamează de Aprilie, când ele ședeau tăcute, învelite în durerea lor profundă, în salonul plin de relicviile celei ce s'a dus, cineva a sunat și servitorul introduse grădinarul din Sevres.

Se'mbrăcară sărbătorește pentru aceasta vi zită. Grădinarul încheiat în redingota de Duminică, își învârtea stângaci pălăria în mâinile înmănușate, soția lui era gătită cu șalul de nuntă, sub care ascundea un pachet destul de considerabil.

— Scuzați, doamnelor, dacă vă derangem. N'am putut lăsa să treacă sezonul acesta fără ca să venim să vă spunem că vorbim adeseori de sârmana domnișoară, și în acest moment din an, mai mult chiar decât altădată!... Și ne-am gândit,

eu și nevastă-mea, să vă oferim ceva în amintirea ei...

În acelaș timp, grădinaresa își ridică șalul și scoase la iveală crengi de măr înflorite.

— Sunt cele dintâi flori din mădul pe care l-a pictat, și noi vi-le-aducem... Ele vă pot spune mai mult decât noi, ceiace păstrăm în sufletul nostru pentru domnișoara Maria... Și dacă ne permiteți, cât timp pomul va înflori și va produce fructe, vom face tot ca și acuma.

Bunătața sufletelor simple!... Prețuește mai mult decât toată elocvența poetilor și tot aurul pământului... Grădinarul și-au ținut cuvântul, și astfel chipul Mariei e totdeauna împodobit cu flori rosa și mere coapte, ofranda naivă și fidelă mădulului bătrân, tinerei moarte *

T. B.

* În povestirea aceasta se vorbește despre Maria Baskirtsheff, o foarte talentată tineră rusoaică, care a expus multe tablouri în Salonul din Paris pe la anul 1884-6. Adorată și apreciată de toată lumea artistică și literară a trăit în Paris și-a murit la frageda vârstă de abea 24 ani. Cei mai mari scriitori francezi i-au consacrat pagini pline de elogi și-au deplâns tinera artistă admirată și apreciată de toți. (Nota trad.)

să și comunice experiențele, rezultatele studiilor, propozițiile și observările în materie de drept și special în legislația judiciară.

2. vom a ține în curent publicul nostru, în deosebi pe juristi cu tot ce se întâmplă și se pregătește în vicața noastră juridică.

3. nu vom lipsi a-i asigura literaturii străine, cu deosebire celei a națiunilor surori, locul care-i revine în urma marelui înrăuriți din toate timpurile, precum și din viitor, asupra dezvoltării noastre juridice.

4. dorim a satisface și cerințelor pur practice ale juristilor, și a fi de folos și altor straturi sociale, indirect interesate în materie de drept, în deosebi, băncilor, întreprinderilor comerciale și industriale: în anexele revistei vom publica succesiv legile, ordonanțele, precum și deciziunile privitoare la toate afacerile judiciare.

Apariția revistei în timpul cel mai apropiat fiind de mare importanță, ne-a fost imposibil a lua până acum contact cu toți acei, la a căror conlucrare contăm. Suntem însă firm convinși, că bunecle noastre intenții vor fi întâmpinate de simpatia multor juristi romani de seamă, cari se vor înrola în curând între membrii comitetului redacțional al revistei.

Numărul prim al revistei apare cu finea lunei Februarie n. Abonamentul pentru un an costă lei 24, pentru jumătate an lei 14.

Redacția și administrația revistei e în Sibiu, strada Schewis nr. 5.

Sibiu, la 26 Ianuarie 1919 n.

Comitetul redacțional.

INFORMAȚIUNI.

Purtarea de insignii și cocarde este strict oprită în Arad.

După sosirea primelor trupe franceze în Arad, spre a evita orice motiv de conflict s'a oprit arborarea drapelului și purtarea insigniilor. Dar dispoziția aceasta, luată la ordinul comandantului francez n'a fost observată pe toată linia. Din contră pe lângă cocarde au început a se folosi și alte insignii, cum e fâșia la chipiu cu inscripția Erdélyért (pentru Ardeal). S'au mai afișat în toate părțile cunoscutele plăcate cu inscripția: Nem, nem, soha!

Comandantul francez n'a mai putut tolera nesocotirea măsurilor luate pentru asigurarea liniștii și acum oprește din nou purtarea insigniilor.

Căpitanul de poliție, Bittner, a dat ieri în chestia aceasta următorul ordin:

La dorința expresă a comandantului trupelor franceze, cari au ocupat Aradul, fac cunoscut tuturor, că este oprită purtarea de insignii ca: nasturele roș, cocarda, insigniile și banda. Fac atență populația orașului, că în contră, persoanelor deținute pentru purtarea insigniilor acestora, comandamentul francez va proceda conform legilor militare.

Comanda Gardei naționale române comitatense din Arad aduce la cunoștință că de azi încolo numărul la telefon nu e 939 ci 645.

Ziarele din Arad sub cenzură. Sâmbătă s'a adus la cunoștință comisarului guvernului maghiar din partea comandantului francez din Arad, că de aci înainte orașul va sta sub ocupațiunea riguroasă a trupelor franceze. Ca urmare a acestei ocupațiuni toate ziarele, revistele și publicațiunile ce apar în Arad sunt supuse cenzurii preventive și începând cu ziua de azi și ziarul nostru cade sub aceasta măsură de ordine și siguranță publică.

Imprumutul Ardealului. Condițiunile în cari va fi făcut acest imprumut sunt următoarele:

Imprumutul va fi făcut în Ardeal, Bănat și în părțile unguerești alipite României.

Emisiunea va fi în bonuri de tezaur, cu dobânda de 5 la sută, al pari, rambursabile la 1 Februarie 1919.

Subscrierile încep la 15 Februarie. Titlurile vor fi de 200, 500, 1.000 și 10.000 lei, în coroane emise înainte de 1916.

Imprumutul e nelimitat.

Subscrierile vor fi făcute numai la casele

financiare din Ardeal, Bănat și ținuturile unguerești alipite.

Pretensiunile teritoriale ale Românilor și conferința de pace. Chestiunea națiunii române este acum la ordinea zilei în fața conferinței de pace din Versailles. Ziarele franceze, dintre cari remarcăm pe Temps și Journal de Debats, au luat cu multă însuflețire în apărare aspirațiunile Românilor, în întregimea lor, atât cu privire la chestia Banatului cât și a Basarabiei, Bucovinei, Dobrogei unde și după părerea lor plebiscitul e absolut de prisos.

Ruina financiară. Luni înainte de amiază și-a ținut Banca austro-ungară ședința plenară — cea dintâi după prăbușirea monarhiei habsburgice și cea din urmă ca bancă privilegiată a fostei monarhii — în sala cea mare de audiții muzicale din Viena. Acționarii au luat parte în număr mare. Ședința a avut un decurs sgomotos. Reprezentantul Cehilor dr Polešovki a încercat să vorbească în limba cehă, dar acționarii nemți au protestat sgomotos. În sfârșit dr Polešovski a cedat în fața sgomotului, cu care voiau să-i împiedece vorbirea în limba cehă și a arătat în limba germană cu câtă ușurință a contribuit direcțiunea băncii la distrugerea financiară și astfel la păgubirea poporației fostei monarhii.

Circulația notelor de bancă — a spus dr Polešovski — s'a urcat la 35 și jumătate miliarde, iar stocul de aur a scăzut dela 1362 milioane la 342 milioane. În număr enorm de mare sunt în circulație note de bancă, cari n'au nici o acoperire. Monarhia are o datorie de 106 miliarde, din cari 35 miliarde revin în povara Ungariei. Cehii delătură dela ei orice răspundere și aruncă toată răspunderea asupra direcțiunii băncii, care a făcut din bancă o mare fabrică de bancnote, o expoziție a comandamentului suprem al armatei, și închizând ușile a exclus dela control publicitatea și pe acționari. Direcțiunea băncii a păcătuț într-o măsură pentru care nici nu se poate găsi cuvânt așa grav pentru condamnare. Declară că Cehii votează împotriva absolvirii direcțiunii. Așa a vorbit reprezentantul Cehilor.

Au mai vorbit și alții. Majoritatea acționarilor nemți și unguri etc., a dat absolutu direcțiunii împotriva votului Cehilor. Iar fabrica de bancnote continuă să lucre în paguba popoarelor cari au avut nenorocirea să fie ținute cu teroarea baionetei și a glontelui în cadrele unei formațiuni de stat, care servea numai interesul parazitilor.

Acelaș lucru îl face azi și guvernul maghiar, îndopând cu bani pe toți, cari se sfiesc a lucra îndemnând prin aceasta și mai mult la trândăvie și nelucrare, și aruncând pe stradă miliarde pentru salvarea unui stat al parazitilor.

Diviziunea a VII-a în Dej. În 4 (17) Ianuarie seara a sosit divizia a VII-a în Dej sub comanda dlui general Neculcea. Printr-o festivă nu s'a făcut din cauza, că nu s'a putut afla pe cale telefonică timpul sosirii. D. general Neculcea în ziua de 7 Ianuarie a făcut o vizită consiliului național din Dej primit fiind din partea consiliului cu cea mai călduroasă amabilitate.

Serviciul militar e provăzut în oraș de un batalion din Reg. 15 infanterie.

Svedia „expulsat pe consulul sovietelor Consulul bolșevist, Vorovskij, în Svedia, cu vre-o treizeci de tovarăși a călătorit spre Rusia. A trebuit să părăsească Svedia pentru că guvernul svedez l-a îndrumat ca cel mult până Vineri să plece.

O nouă boală contagioasă. Din Budapesta se anunță că acolo s'a ivit o nouă boală contagioasă, care însă nu e mortală. Noua boală se manifestă în sughiț continuu, provocând dureri de piept și abdomen. Cauza boalei încă nu se cunoaște și până acum se folosesc împotriva ei numai remedii de alinare a sughițului și durerilor.

Colectă. (Continuare). Colecta din Buteni: Banca Codrului 200 cor. dr Aurel Grozda 150 cor. FL Roxin, dr A. Grozda, dr Sabin Dăn, Ciuma Károly și Ioan Cosma câte 50 cor. V. Palăček, Ioan Moți și Alex. Cosma câte 20 cor. G. C. 10 cor.

Colecta din Galsa: Alexiu Ardelean 40 cor. Tr. Terebenți, Costan Tănăsie și Aurel Cherechean câte 20 cor. A. Resman, Veta Mișca, Todor și Elene

Cherechean câte 10 cor. Gh. V Popa 9 cor. Nicolae Dârlea 3 cor. I. Ivănuț, Fl. Brădean, M. Holoc, Pavel Dârlea, S. Dârlea și Gh. Dârlea câte 2 cor. I. Mic și T. Blaj câte 1 cor.

Oficiale.

Comanda gerdei naționale române din comitatul Arad și jur.

Ordin de zi Nr. 17.

Arad, la 4 Februarie 1919.

În 28 Ianuarie 1919 s'a fixat numărul oficial al oficerilor și gardiștilor din toate secțiile comitatului Arad și jur.

Bazați pe numărul acesta, comandanții de secție ai gardelor vor forma în timpul cel mai scurt în toate secțiile 1 sau 2 companii după toate regulile militare. Gardiștii companiilor vor fi împărțiți după necesitate prin comune sub comanda unui ofițer sau subofițer.

Comandanții secțiilor sunt totodată și comandanții de companie.

Propunerile pentru formarea companiilor, pentru sediul comandanților de pluton etc. să se facă comandai comitatense imediat eventual telefonice.

În 10 Februarie 1919. la 3 ore d. a. toți comandanții secționali au să se prezinte în persoană la comanda comitatensă în Arad aducând cu sine pentru evidență lista oficerilor și gardiștilor împărțiți după companii, plutoane etc. și conținând și sediul lor.

Pentru plățirea salariilor și a soldelor comandanții secționali vor aduce cu sine listele oficerilor separat și a gardiștilor separat.

Sub expresia de oficeri se înțelege rangul dela sublocotenent în sus.

Traian Popa locotenent Rîșcuța căpitan
adjutant. comandant

Poșta Redacției.

Gr. M. Andrid. — Chiar în numărul de ieri s'a publicat convocarea, prin urmare și se satisface dorința.

Redactor responsabil: Dr. Sever Micla.
Editor responsabil: Aurel Rusu.

Inserate.

Intreprindere Română

Prima societate română
de import și export
S. ITU & COMP.
SIBIU

Se ocupă exclusiv cu importul și exportul internațional al materiilor brute semifabricate și fabricate. Legături comerciale internaționale. :: :: Corespondență în limbile română, franceză, italiană, germană, și maghiară. :: :: :: 141

CEL MAI MODERN INSTITUT
TIPOGRAFIC ROMÂNESC DIN
UNGARIA ȘI TRANSILVANIA.

„CONCORDIA”

TELEFON
Nr. 750.

SOCIETATE PE ACȚIUNI.

TELEFON
Nr. 750.

ARAD

STRADA ZRINYI, NUMARUL 11a.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Executare
promptă.

Fiind aprovizionat cu cele mai moderne mașini din străinătate și patrie ca: mașini de cules, mașini de tipar, mașini de tăiat și mașini de vărsat clișeie, precum și cu cele mai moderne litere, primește spre executare tot felul de opuri, reviste, foi, placate, registre, tipărituri pentru bănci și societăți, precum și tipărituri advocaționale, invitații de logodnă, cununie și pentru petreceri. Anunțuri funebre se execută cu cea mai mare urgență. Se execută tot felul de lucruri de aceasta branșă de la cele mai simple până la cele mai fine.

Prețuri
moderate.